

Ayozlu Koladamız kutluca olsun!

Uyan, uyan, Çorbacı – koladacılar aula geldi! Ayozlu Koladaylan selemet getirdi.

Hepsimizä saalık kısmet,
Sofraya kaba ekmek,
Mutluluk evlernizä,
Uzun ömür herkezä,
Raatlık, bolluk, annaşmak,
Kahırlar dursun uzak!
Kolada kutlu olsun –
Tanrı bizi korusun!
Hepsi, hepsi sevensin
Hem saalık Allaa versin!!!

Saygılarımızlan,
“Ana Sözü” redakçiyası

“Hêy-hêy” hem “Çıbık günü” yortularını geçirdik!

Eniyä Eni yıldan sora gagauzlar bakêrlar Eskiycä Eni yıl yortularını: Bük ayın 13-dä – “Hêy-hêy” gününü, Bük ayın 14-dä – “Çıbık günü”nü (“Surva”yı).

Bu iki en sevilän kış yortuların arasında da bakılêr “Rakıylan gezmäk” adeti, açan gecä yarısından sora “rakıcılar” gezmää başlêrlar da rakıylan giderlär en yakın hem en paalı insanlarına: nunalarına, ana-boba dostlarına, soy-senseleyä.

Sora da, Bük ayın 14-dä sabaalän, açan aydınnanêr artık, en küçük uşaklar “Surva” gezerlär: kızçazlar – “Survaklința” ellerindä, çocaklar – fişkan yada çıbık ellerindä. Onuştan da bu günä “Çıbık günü” deniler.

Hepsimizi kutlêrız bu gözäl yortularlan! Hepsimizä saalık hem uzun ömür! Saalık Allaa versin!

Şifralar büülülüü: Bük ayın 21-ri 21-ci üzyılın 21-ci yılının 21-ci günü oldu!

Kim yınanêr şifraların büülülüünü var nicä pek sevensin, zerä şifralarlar üz yılda bir kerä bölä merakh dizilerlär: 21-ci üzyıl, 21-ci yıl, 21-ci gün! Demeli Bük ayın 21-ri 21-ci üzyılın 21-ci yılının 21-ci günü!

Bu türlü magiya artık üz yıldan sora olacek, açan 2122-ci yılda 22-ci üzyılın 22-ci yılının 22-ci gününä etişecek!

Hepsinä kutluca olsun!

Açan 95 yaşında şaka laflar kâra urêr!

2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 21-dä Avdarma küüyündän Olga Georgievna UZUN, saaselem doldup 95 yaşını, gözäl yıldönümünü kutladı. Bu ayozlu gündä küüyün meşenatı İlya KAZMALI baaşladı Canabisinä pek paalı bir baaşış – eletromobil BAIC BJEV R500. Meşenatın adından bu baaşışı Olga Georgievnanın auluna getirdi hem kendisinä verdi Avdarma küüyün Gagauziya Halk Topluşun deputatı Elena Födörövnä KARAMİT.

5-ci sayfa

Dostluk bir havada geçän görüşmä

2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 20-dä Türkiye Kişinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER buluştu Moldova Parlamentin spikerinnan Zinaida GREÇANAYAYlan.

Dostluk bir havada geçän görüşmedä Moldovada politika durumu hem iki devletin Parlamentları arasında ilişkilär konuşuldu. Ayrıca Zinaida GREÇANAYA buyur etti TBMM (Türkiye Parlamenti) başı ona uygun bir zamanda Moldovaya bir vizit yapsın, bildirer Türkiye Kişinev Büükelçilii.

Serkan KAYALAR TİKAnın eni dönem Başkanı oldu

2019-cu yılın Çiçek ayın 22-dän beeri TİKAnın geçici Başkanını yapan Serkan KAYALAR, 2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 2-dä yayınlanan Türkiye Prezidentliin № 3 Kararının 2 hem 3 punktlarına görä, TİKA Başkanı oldu.

4-cü sayfa

Moldovanın eni Prezidenti Maya SANDU emirä getirildi

Kırım ayın (dekabri) 24-dä Moldovanın eni seçilän Prezidenti Maya SANDU emirä getirildi. Emir sırası oldu Moldovanın Respublika Sarayında, Moldova Parlamentının hem Konstitütiya Sudun ortak toplantısında, neredä pay aldılar toplantıya buyur edilän Moldovanın eski prezidentleri, diplomatlar, politika, din hem kultura insannarı.

İnagurațiya sözündä Prezident Maya SANDU kendisinin keezi olan birkaç uuru açıkladı. Onnarın arasında Evropaya integratiya yapmaa, oligarhları ahıra koymaa, hırsızları kapana kapamaa, insannara islää yaşamak vermää, bütün halkın prezidenti olarak, azınlıkları arkaya almaa.

Kendi sözündä, romıncadan rusçaya, ukrayıncaya, gagauzçaya hem bulgarçaya geçip, birkaç cümlälän danıştı burada yaşayan romın olmayan insannara. Gagauz halkına Canabisi bu sözlärlän danıştı: “Bän çalışacam, ki devletin herbir vatandaşı duyabilsin, ani bizdä cuvapçılı devlet önetmesi var”.

Moldova Respublikasının eni Prezidentinin İnagurațiyasında pay aldılar soşialistlar partiyasından “kendi seçimcilerini teslim edän” deputatlar, Moldovanın eski Prezidenti İgor DODON hem “romın dilin büyük dostu” Gagauziya Başkanı İrina VLAH.

Foto: presedinte.md

Sanmayın, ani bu sadä bir karının öbürünä küsüsü!

Kırım ayın (dekabri) 24-dä olan Moldovanın eni seçilän Prezidentin, Romıniya vatandaşı hem romın dilindä lafedän, Maya SANDU nun inagurațiyasına katılmadı Romıniyanın hem romın dilin “büük dostu” Gagauziya Başkanı İrina VLAH. Bilersiniz, ani büünkü günden İrina VLAH kutlamadı Maya SANDUyu onun prezident seçilmesinnän dä.

Moldova vatandaşı olarak İrina VLAH var nicä ne istärsä yapsın, ama Gagauziya Başkanı olarak o läüzimdi Maya SANDUyu Moldova Prezidenti seçilmesinnän kutlasın. Ama bunu yapmadı!

Sanmayın, ani bu sadä bir karının öbürünä küsüsü!

Bu – İrina VLAHın tarafından uzaa gidän bir adım!

Bu – İrina VLAHın Gagauziyanın yok edilmesi için onun temelindän taa bir taşın sökmesi!

Bunları pek islää tutunuz aklınızda, zera bu insancık hiç bir kerä boşuna bişey yapmêr.

Bu iş tragediyalı olmaydı, bekim komik olacedı. Genä dä işi şakaya çevirelim da aklınıza getirelim internette gezän bu fıkrayı: “Herliim hepsi devletlerin prezidentleri karılar olaydı, ozamannar cenklär olmayacıydı, ama olacedı pek çok mem-

leket başları, ani biri-birilerinnän lafetmeyeceydiler”.

Ama bileriz, ani Prezident Maya SANDU, akıllı bir politikacı olarak, vatandaş İrina VLAHın tarafından tuzaa düşmeyecek da bu büünkü Gagauziya Başkanın suratsızlımı gagauz halkın esapsızlımı olarak kabletmeyecek.

Akademik hem poet Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnanın avtoru

Gagauziya Halk Topluşu Başkana verilmeer

Bük ayın (yanvar) 26-da Gagauziya Halk Topluşu birirnci okumakta 21 oylan kabletti Gagauziyanın 2021-ci yıla defititsız bütetini. Defititli bütet için sade bir deputat elini kaldırdı, altısı da ikilikte kaldılar.

Gagauziya Başkanı savaştı kabledilsin 143 milyon leylik defititli bütet da bununnan, Gagauziyanı büyük borçlara sokup, onu artık halizdän yok etmää, teklif ederäk kendi keyfi için bankalardan kredit almaa hem Gagauziyanın son kalan varlığını satmaa. Ama Başkanın Gagauziyaya son uruşu geçmedi. Taa geçmedi...

Ani Gagauziya Başkanı, Gagauziya Halk Topluşuna yukardan aşaa dooru bakıp, o Topluşu cep Topluşu yapmaa savaştı – bunu hepsimiz bileriz. Ani Halk Topluşu deputatlarından iirineräk hem zakonnarı ezeräk o aylarlan GHT toplantılarına gelmeer – bunu da bileriz. Ani Canabisi GHTda kalan bel kemikli deputatların bellerini diz aşırı kırmaa savaştı – bunu da göreriz. (Belsiz olan nestä yalayannarı hiç anamaa

da istämeeriz).

Hepsi bu mindar işlerä bakmadan BU Deputatlar Başkanın baskısına hep taa karşı koyabilerler. Ama onnarın da vakıdı geçer da Çiçek (aprel) ayın 4-dä eni GHT seçimneri olacek

– ozaman GHTya gelecek (osa getirelecek mi?) kişilär belli diil, zera o seçimnerin dolayında da fasıl işlar döner. Onnarın birisi – Gagauziya Merkez Seçim Komisiyası için düüş.

GHT kendisinin 26.01.2021 günü toplantısında MSKnın 9 azasından altısını ayırdıydı da MSK vardı nicä artık işlemää başlasın. Ama yukardan iplär çekildi da MCKya henez ayrırlın İgor YANAK kadidaturasını geeri çekti, MSKyı çalışılmaz duruma getirip.

Bununnan GHT seçimneri da şüpä altına düştülär. Bu da Gagauziya Başkanına hem soşialistlar partiyasının hayırına: çünkü bunların avtoritesi Gagauziyada erdän aşaa düştü da belli, ani onnar enidän seçilämecekler. Onuştan da onnar şindi kedinin (afedisin – vakıdın) kuyrunu çekerler.

GHT seçimneri 04.04.2021 gününä koyuldu

2020 yılın Kırım ayın (dekabri) 18-deki GHT toplantısında karar alındı Gagauziya Halk Topluşuna eni seçimneri 2021-ci yılın Çiçek (aprel) ayın 4-dä yapmaa. Gagauziyanın zakonnarına görä GHTya seçimnär läüzim olunnar şindiki GHTnın etkililii bittii gündän beeri üç ayın içindä. Şindiki VI-cı çaarılmalı Gagauziya Halk Topluşun etkilii bitti 2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 20-dä.

Rus dilini genä nestesinä oturtular! Sıra “gagauz paketi” zakonnarına geler

2021-ci yılın Bük ayın 21-dä Moldova Konstitütiya sudu aldı Karar, ani 16.12.2020 günü Parlamentta kabledilän “Moldova topraklarında dillerin çalışması için” № 234 Zakonu, neredä rus dilin geniş kullanılmasına yol açıldı, Konstitütiyaya uymayan bir zakondur. Bunda hiç bişey şaşılacak yok, çünkü, nicä biz taa ileri yazdıydık Moldova parlamentarlı hem daavacılık sisteması büyük bir cambazlıktır – isteyän istediini yapêr. Bu uurda teatrular dinnener.

Ani Moldova Konstitütiya sudu rus dilini nestesinä oturdacak hiç birinin şüpesi yoktu: ne soşialistlerin, ani kendilerini “rus dilli insannar için düüşünän” göstererler, ne romın vatandaşlarının, ani parlamentta deputat olarak hem Moldova Konstitütiya sudunda daavacı olarak oturêrlar hem Moldova devletliini içindän iyerler.

Şaşılacak bir iş: Konstitütiya sudun bölä karar alınmasının, şaka murat maamilä surat, sebebi! Te ne açıklama yaptı Moldova Konstitütiya sudun prededateli: “Sud statistikayı kullandı, zera kendi analizini baaladı etnika azınlıkları kişilerin haklarına, hem esaba aldı onnarın ana dillerini, ama diil o dilleri, angılarında onnar lafederler”. Siz bişey annadınız mı?

Geçennerdä, açan bän dedim bir büyük romın taraftarına, ani gagauzlar halktır da onnarı bu statustan “halkça-az” uuruna 27.07.1990 günü Moldova SSRın Üšek Sovetin Predsedateli Mirça SNEGUR tarafından imzalanan bir Kararlan düşürüldülär, o erif bana ölä dedi: “Basarabiyada (Moldova Respublikasında da diil!!!) var salt bir halk – romın halkı. Kalanı – halk diildir!”

Bän da onun aklısına getirdim, ani istoriyada bu artık diil çoktan olduydu – “Bir Halk! Bir İmperiya! Bir Önderci!” hem ekledim: “Bir da büük nestä!”

Nicä da olsa, hepsi bu oyunların sebebi çoktan belli, onuştan raat durun: tezdä “gagauz paketi” denilän zakonnarına da sıra gelecek!

Todur ZANET

Bu – kırıgız literaturasının diri klasiiin Aydarbek SARMANBETOVun yılı oldu!

Bu yıl “Barış elçileri – “2021-ci yılın Halklararası barış literatürä premiya”sını kabletti gagauz halkının büyük dostu, halkımızı Kırgızistanda tanıdan büyük yazıcı hem aydınadıcı, kırıgız literaturasının büyükü diri kalasii Aydarbek SARMANBETOV. Bu Canabisinin son yılda 11-ci halklararası ödülü oldu.

Sade 2020-ci yılda Aydarbek SARMANBETOVun taman 20 kiyadı (original, başka dillerden çevirili hem yabancı dillerä çevirilen kiyatlar) tı-pardan çıktı. Onnarın birisi oldu Kırgız Respublikasının Prezidentin yanında olan Devlet dili Devlet komisiyasının çıkardı “KAPAЖOПTO, AKBO3AT” adlı kiyat, neredä, bir kapak altında, verili Canabisinin kırıgız dilinä çevirdii türk dünnäsının türk milletlerin üstün olan yazıcılarının hem poetların yaratmaları (bak: “Ana Sözü” № 9-10 (748-749), 25.05.2020 y.).

Kutlêeriz kırıgız literaturasının diri kalasiiin Aydarbek SARMANBETOV hem teklif ederiz okuyasınız ne yazdı geçennerdä Canabisi için kırıgız jurnalisti Dukturbek YUSUPOV: “İnsan ecelleri, onnar – herkezi kendi başına, bakmadaan ona, ani biz toplu yaşêeriz hem geler, ki bizdä hepsicii hepsinin lâüzüm olsun. Yazıcıların ecelleri sa heptän nazlıdır. Var yazıcılar, ani akluma getirerler çalışkan hem akıllı çiftiyi, ani taa Dan Erleri armadaan

kalkêrlar da sessiz, gürültüsüz, gösterişli aktivliksiz hem gençlik kurulmasınan yapêrlar kendi zor işini. Bu türlü çiftçiler arasında var Aydarbek SARMANBETOV da.

Aydarbek SARMANBETOV – yazıcı, ani annêer hem ürâännän duyêr yaşamayı, becerer görmâä onun en incä

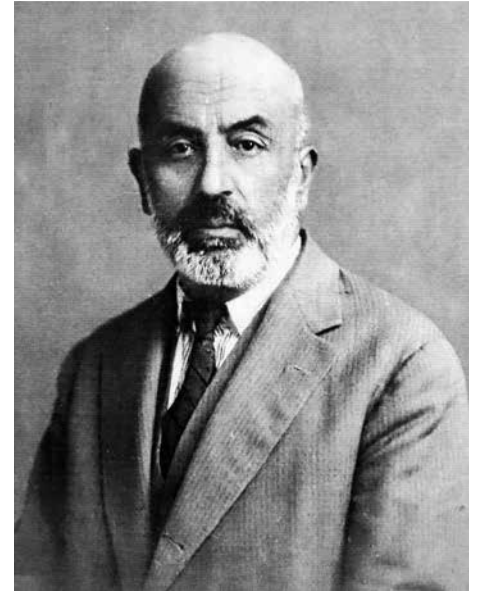
özünü, keskindän hem derindän duyêr onun tabiatını, onun kaynaklarını. Onun için doorudan var nicä demâä, ani Canabisi o prozacılardan, angıların yaratmaları karşılêer milli literatüramızın büyükü isteşlerini.

Sevinçli, ani literatüraya gidän insannarın arasında taa sık peydalanêr onnar, kim istâmeer boş cömertlik hem omuza urmasını ne okuyuculardan, ne da kritikacılardan. Bu pek önemni – taa ilk adınnarından kendibaşınalık! Aydarbek SARMANBETOV okuyucuların bakışını çekti kendisinin halizdän yazıcılık kendibaşınalunnan.

Demeli, eni yıla karşı kırıgız yazıcısı oldu halklararası barış literatürä premiyasının laureatı. Bilmeerim, angı adlarlan hem kimin adlarinnan milli literatüramızın istoriyasına girecek şindiki yıl, bana deyni sa bu – Aydarbek SARMANBETOVun yılı! Hem isterim ilk öncä dolaylara ötmâä: paalı okuyucular, respublikamızda duudu eni klasik!..”

Biz da deeriz: Kutluca olsun!

Mehmet Akif ERSOYun ölümünün 84-cü yılı Türk dünnäsında anıldı

Kırım ayın (dekabri) 27-dä tamamandı 84 yıl, nicä raametli oldu Türkiyenin Milli Marşını yazan poet Mehmet Akif ERSOY (20.12.1873 – 27.12.1936).

Bu yaşlı günü Türkiyedä geniş baktılar. Ayırıcä, TİKANın zaametlerinnän, anma sıraları Balkan devletlerindä da oldu.

Türkiyenin büyük hem anılmış poetının Mehmet Akif ERSOYun topracı ilin olsun!

Bük ayın 19-da İisuz Hristozun vatiz Günüydü

Hristian kalendarinä görä, Bük ayın 19-da Kurtarıcı İisuz Hristoz vatiz edilmiş İordan deresinin sularında. Vatiz etmiş onu prorok İoan Vatizedici.

Bu klisä yortusunnan ilgili bu gündä kliselerdä büyük slujbalar yapılar, vatiz ediler hem ayazma okunêr.

Kurtarıcı İisuz Hristoz vatiz gününä gagauzlar Ay Yordan, Yordan günü, Ayazma yada Vatiz günü deerler. Sayılêr, ani Ay Yordanda (Bük ayın 19-da) hem Ay İvanda (Bük ayın 20-dä) okunan ayazma bir yıl bozulmêr, faydalı kalêr hem ilaç erinä kullanılır.

Ayazma okuyarkan, açan popaz ayazma içinä kruçayı sokêr, klisä aulu içindä yada klisä eşiklerindä duran adamnar tüfeklerdän patladêrlar (cadıları hem yabanıları ürkütmâä deyni). İnsannar kurşunların kiyattan tıkaçlarını toplêrlar, zerä onnar ayozlu sayılêr hem korku için ilaç olêr.

Hristiannar sayêr, ani bu gündä enidän vatiz olêrsin. Onuştan iki vatiz var: “Küçük vatiz” hem “Bük vatiz”. Küçük vatiz klisä içindä hem aulunda olêr (popaz ayazma serper). Bük vatiz klisä pınarının yada derenin yanında olarmış. Bitki yıllar gagauz küülerindä hem kasabalarında insannar derä hem göl sularında “Bük vatiz” adetini dirilerler.

Evel Ay Yordan günündä atlı yarışlar olarmış hem gelinnêr bu gündä stonuzluk fistannarını giyârmişler.

VI-cı Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasının sonuçları

AYB (Avrasya Yazarlar Birlii) hem TÜRKSOY (Halklararası Türk Kültürä Kuruluşu) işbirliindä düzennenän VI-cı Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasının sonuçları belli oldu.

VI-cı Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasında:

1-ci ödül – Nariman ABDÜLRAHMANLI, “Harabe Altında Hatırlar adlı” yaratmasınan (Azerbaycan);

2-ci ödül – Arzu TOPRAK, “Dünyanın Kıyısında” yaratmasınan (Türkiye);

3-cü ödül – Kemal BEYATLI, “Aşkın Bilinmez Hali” yaratmasınan (Türkmeneli, Irak);

Mansiyon ödül – Abubakir KAİRAN, “Kar Kızı İle Gölge Adam” yaratmasınan (Türkmeneli, Irak).

Bu yıl Avrasya Yazarlar Birlii hem TÜRKSOY işbirliindä düzennenän Azerbaycan, Başkurdistan (RF), Çuvaşistan (RF), Gaguziya (Moldova), Hakasiya (RF), Karaçay (RF), Kaşgayı-İran, Kazakistan, Kırgızistan, Kırım Tatar, Kosova, Kumuk (RF), KKTC

Halklararası barış literatürä premiyasının saabileri belli

Eni yıla karşı “Barışçıların baamsız Bükêlçilii” Halklararası Merkezi (Germaniya, Halklararası jürinin predsedateli Dr. H-J. Wilhelm; “Klas’s Arts Center San Francisco” Halklararası Art-Merkezi (ABD, San Francisco); “Pegas Köprüsü”/ Pegasus Brücke FBG hem “Barış Forumu” (Germaniya, Frankfurt-Berlin, jüri azaları –Jochen Schmija, Gudrun Karpen) açıkladılar Barış elçilerin adlarını – “2021-ci yılın Halklararası barış literatürä premiya”sının saabilelerini.

Bu ödül veriler türlü memleketlerdän anılmış yazıcılara, resimcilerä, çeviricilerä, bilgiçlerä, cümne insannarına literatürä, resimcilik, halklararası hem cümne uurunda büyük faydalı çalışmaları için, angıların tüsek ruhlı yaratmaları, dünnâä literaturasının hem kulturasının en islââ başarılarının populizaşiyasınan insannarı birleştirer.

Ödülä bu yıl bütün dünnâadan teklif edildi 500 kişidän zeedä kultura insannarın adları.

Ödülleri kabletilêr: Olga BEJANOVA, Anatoliy FRADİS hem İna

BOGAÇINSKAYA (ABD), Rezaudin STALİN (Bangladeş), Marsel SALİMOV (Başkurdistan, RF), Mihaz PAZNÄKOV, Anatoliy AVRUTİN hem Lüdmila VOROBYOVA (Belarusiya), Bahu-Mesedu RASULOVA (Dagestan, RF), Counselloranany Alan Masters (Egipet), Leonid RASADİN (Eni Zelandiya), Genrih DİK (Germaniya), Valerian MARKAROV (Gruzuya), İndiya yazıcılar Birliin Baş sekretarı Aşis SANYAL (İndiya, Bangladeş), Lidmila ŞUTYKO (İtalya), Genadiy NORD (Kanada), Rollan SEYSENBAEV hem Galimkair MU-

(Poyraz Kipra Türk Respublikası), Makedonya, Malkar, Türkmenistan, Türkmeneli-Irak, Türkmen Sahra-İran, Uzbekistan, Uygur, Üülen Azerbaycan-İran, Üülen Türkistan-Afganistan hem Türkiye devletlerindän yazıcılar yarışmaya toplam 933 yaratma yolladılar.

VI-cı Halklararası Kaşgarlı MAHMUT proza yarışmasının jüriliini Türkiyedän Osman ÇEVİKSOY, KKTCdan İsmail BOZKURT, Azerbaycandan Reşad MECİT, Irak Türkmenelindän Mehmet Ömer KAZANCI hem Kosovadan Taner GÜÇLÜTÜRK yaptılar.

Hepsi saa olsun hem ödülleri kazannara Kutluca olsun!

TANOV (Kazakistan), Aydarbek SARMANBETOV (Kırgızistan), Aleksandr GRİTAENKO (Şveytariya), Hasan GAYUBOV hem Abdokahhor KOSİM (Tacikistan), Viktor TEREK, Liliya BONDAREVİÇ-ÇERNENKO, Yaroslav SAVÇIN, Lüdmila NİKULİNA, Vladimir HOMENKO, Nedejda BOYKO, Snejana BOJOK hem Mihail BOLŞAKOV (Ukrayna), Do Thi Hoa Li (İyettam).

Kutlêeriz laureatları – Barış elçilerini!

Dr. H-J. Wilhelm, Halklararası jürinin predsedateli (Germaniya)

Serkan KAYALAR TİKAnın eni dönem Başkanı oldu

Türkiyeli türk dännääsının hem dännääyın dört bir yanına pek faydalı hem önemni olan bu Başkanlık ükünü omuzlarına alarak, TİKAnın eni dönem

2019-cu yılın Çiçek ayın 22-dän beeri TİKAnın geçici Başkanını yapan Serkan KAYALAR, 2021-ci yılın Büyük ayın (yanvar) 2-dä yayınnanan Türkiye Prezidentliin № 3 Kararınının 2 hem 3 punktlarına görä, TİKA Başkanı oldu.

Başkanı Serkan KAYALAR urguladı, ani “Türkiye Respublikası Prezidenti Recep Tayyip ERDOĞANın tarafından kabledilän hem cümneyä aktarılan herbir iş, hep birliktä, başa çıkarılacak hem Devletimizin elini dännääyın dört bir yanına ulaşmakta gözäl işlerin yapmasında kismet olsun”, dedi.

Kendisinin etiştirdii TİKAnın eni dönem Başkanına Serkan KAYALARA çok yardım edän hem şimdi da yardımnarından vazgeçmeyän TİKAnın eski Başkanı, büünkü gündä T.C. Kultura hem Turizma Bakan Yardımcısı Serdar ÇAM, Canabisini kutlayarak, dedi, ani biler ki “Kendisinin tarafından TİKAnın temelina koyulan hem çalışma sistemasına verilän islää işleri Başkan Serkan KAYALAR ileri dooru ilerledecek hem T.C. Prezidentin onaylamasının Türkiye Respublikasının elini dännääyın dört bir yanına ulaştırmak-

ta Serkan KAYALAR gözäl işleri mutlaka pek üüsek uurda yapacak”.

Biz da, “Ana Sözü” gazetasının hem gagauzların adından kutlêeriz Serkan KAYALAR Canabisini TİKA Başkanı atanmasınan hem umut ederiz, ani büünkü günädän bütün dänneyin arasında gagauzlara da çok iliklär hem proektlar yapan Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu (TİKA) ileri dooru da, TİKAnın eni dönem Başkanı önderciliindä, bu yardımnarı en gözäl uurda ilerledecek.

PATRETLERDÄ: T.C. Kultura hem Turizma Bakanı Yardımcısı Serdar ÇAM Canabisi TİKA Başkanını servicini geçici Başkana Serkan KAYALARA aktararkan. 22.04.2019 y.;

TİKA geçici Başkanı Serkan KAYALAR kendi ofisindä Akademik hem Gagauz Milii Gimnasının

avtoru Todur ZANETTän gagauz kulturasının ilgili kıyatları kabul edärkän. 30.08. 2019 y.

Gagauzların hem bütün Rumelinin büyük dostu Mahmut ÇEVİK TİKA Başkan yardımcısı oldu

TİKA Balkannar hem Dou Evrupa Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİK, 2021-ci yılın Büyük ayın (yanvar) 2-dä Türkiye Prezidentliin № 3 Kararınının 2 hem 3 punktlarına görä Türk İşbirlii hem Koordinatiya Agenstvosu (TİKA) Başkan yardımcısı atandı.

Dr. Mahmut ÇEVİK çok yıllar sırararadı Gagauzlara, bütün Balkannara hem Rumeliyâ çok büyük çalışmalar koyodu hem yaptı. Onun zaametinnän buralarda milyonarca Evroya proektlar tamamlandı.

Gagauzyada hem Moldovada, Rumelidä hem bütün Balkannarda yaptıkları için Canabisinâ saa olsun deeriz hem çok şükür ederiz.

Gagauzların hem bütün Rumelinin paalı dostuna Dr. Mahmut ÇEVİKâ kutluca olsun, eni işindä başarılar dileeriz. Allaa versin ona saalık, uzun ömür hem kuvetlän sabur ileri dooru da bölä bereketli çalışmaa.

TİKAda “Balkan Platforması” nın buluştular

TİKA Başkanı Serkan KAYALAR hem TİKA Başkan Yardımcısı Dr. Mahmut ÇEVİK Büyük ayın (yanvar) 22-dä Balkannarda 17 dernektän oluşan “Balkan Platforması” temsilcilerinnän Ankarada buluştular.

Buluşmanın başında TİKAnın Balkannarda yapılan hem yapılacak proektlarla ilgili bir film gösterildi. Sora bu proektlar için fikirlär alındı.

O fikirlärä seslenän TİKA Başkanı Serkan KAYALAR, TİKAnın yap-

tıklarını urgulayarak, dedi: “TİKAnın Balkannara büünkü günä kadar uygulandı üüredicilik, kultura, cümne, infrastruktura hem saalık proektlarınan orada yaşayan soydaşların bir yandan sorunlarına çözüm yaparkana, ötä-

yandan istoriya hem kultura varluna sahip çıkarak kardaş memleketlerdä barış ortamının artarak ilerlemesinä kolaylık kurmaa”.

Toplantıya katılannar urguladılar, ani TİKAnın Gagauzyadan Kosovaya, Arnautluktan Makedoniyaya hem Romniyaya kadar bütün Balkan erlerindä laflarlan annadılmayacak hem sayılmayacak izmetlär yaptımı, Balkan insanının kendi yaşadı topraklarda TİKAnın var olmasınan yalnız kalmadı annaşıldımı belirterek, urguladılar, ani buralarda taa yapılacak proektlar konusunda bulunmak üzerä yakın zamanda tekrar bir araya gelmek lääzım olacek.

Toplantının sonunda “Balkan Platforması” temsilcileri kutladılar TİKA Başkanını Serkan KAYALARı hem TİKA Başkan Yardımcısını Dr. Mahmut ÇEVİKİ eni servişlerinä atanmalarının hem Balkannara yaptıkları büyük izmetlär için tekrar şükür ettilär.

25 yıl Zakonun korumasında!

Kırım ayın (dekabri) 26-da Gaguziye (Gagauz Yeri) Avtonom-teritorial Bölgesinin (ATB) Prokuraturasının kurulmasının 25-ci yildönümü bakılêr. Bir şüpesiz, ani Gaguziye Prokuraturasının peydaanmasına hak bazası oldu 23.12.1994 günü Moldova Parlamentin tarafından kabledilän “Gaguziye (Gagauz Yeri) ayırı yuridik statusu için” Zakonu temel kuran norma aktı. Ama genä da, Gaguziye (Gagauz Yeri) Prokuraturasının kurulma günü sayılêr Kırım ayın (dekabri) 26-sı, zerä o zaman Moldova Parlamenti kabletti № 700-XII Kararı, angısına görä Moldova Respublikasının içinä alındı Gaguziye Prokuraturası!

Asirin bir çiereendä Gaguziye Pro-

kuraturası gösterdi diil salt kendisinin önemliliini hem var olmasının lääzımını, ama Avtonomiyada hem Respublikada kıymetli saygılı da kazandı.

Bütün ürektän kutlêerim bu önemni günnän Gaguziye Prokuraturasının büünkü kolektivini, onun ilk Ba-

prokurorunu hem Moldovanın şindiki Baş Prokurorunu Aleksandr Dimitrievič STOYANOGLUyu, Gaguziyanın 2001-2012 yıllarında Baş Prokurorunu Georgiy Georgiyevič LEYÇUyu hem hepsini, kim ömürlerinin belli zamanlarında Gaguziye ATBsinin Prokuraturasında zaamet etti.

Hepsinâ saalık dileerim, zanaat ustalında üüseklerä varmaa, Gaguziye ATBsinin Prokuraturasının kolektivina da – Gaguziye (Gagauz Yeri) Avtonom-teritorial Bölgesinin (ATB) teritoriyasında zakonuun var olmasında çalışmada birleşmek hem başarılı olmak.

Ruslan KARAVAN,
Gaguziye ATBsinin Prokuraturasının Baş prokuror yardımcısı, Komrat Bölümü öndercisi, Moldovanın Çimişli rayonun Prokuraturasının geçici Baş prokuroru

Açan 95 yaşında şaka laflar kâra urêr!

2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 21-dä Avdarma küüyündän Olga Georgievna UZUN, saaselem doldup 95 yaşını, gözâl yıldönümünü kutladı. Bu ayozlu gündä küüyün meşenatı İlya KAZMALI baaşladı Canabisinâ pek paalı bir baaşış – eletromobil BAIC BJEV R500. Meşenatın adından bu baaşışı Olga Georgievnanın auluna getirdi hem kendisinin verdi Avdarma küüyün Gagauziya Halk Topluşun deputatı Elena Födorovna KARAMİT.

Yubilarkayı kutlarkana Elena Födorovna KARAMİT dedi: “Oli bulü, bän geldim büün kutlamaa sizi duuma gününüzlän. Bän sizi saalıkta gördüm, ayakta sizi buldum! Da ko ileri dooru da taa diil bir yıl ölä ayakta olamız! Herbir günü gözâl karşılayasınız! Da hiç acınız olmasın! Ko saalunuz kaavi olsun! Ko uşacıklarınız da dayma aç-sinnar kapunuzu!”

Büünkü gündä Olga Georgievna UZUN Avdarma küüyün en yaşlı insanı. Uzun ömüründä Canabisi çok

kahır geçirdi: II-ci dünnâ cengini da, 1946-1947 yılların açlımı da, ölä denilän koliktivizaşiyayı da, açan gelärdi, ani yaşamaya kuvet kalmêr. Ama, durmamayca Allaha dua edip, kendisini sıkıp, hep ileri gitti, duudurup hem büüdüp altı uşak. Yazık, ani, ana olarak, o uşakların üçünü artık topraa verdi. Üçüncüsünü, oolunu, Oli

bulü bu yıl, Koladaya karşı kaybetti. Onuştan, bezbelli, Elena Födorovna KARAMİTın kutlama sözlerinâ bölâ cuvap etti: “Hem paalı, hem paalı bän sanardım ileri – para. Oof, diil para! Hem paalı – saalık! Saalun varkana – hepsi var. Hepsi! Of! Ama açan yok saalun hem, açan uşaan kaybeler, yok nâpmaa. Bişey yardım edämeerim, hiç! Açan da kalêrim yalnız, isteerim aalamaa, ama taa da zor. Ama faydası yok. Yok faydası! Naşey yapalım?!”

Nicä da olsa Olga Georgievnanın

yaşamasında çok kismetli günnâr da vardı hem var. Onnarın birisi da oldu 2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 21-ri, açan Canabisi hiç beklänmeyän bu baaşışı kabletti. Baaşışı kabledärkenä Olga Georgievnanın hiç inanacaa da gelmâzdi, ani birkaç yıl geeri kendisinnän lafedärkenä İlya KAZMALI diil şakadan, ama halizdän laf vermiş baaşlamaa Canabisinâ bir maşına.

M a ş i n a y a oturduyan Olga Georgievna dedi: “Onun [İlya Mihayloviçin] lafçaazını büün da tutêrim aklımda. Durdu lafında, mari! Bän sandım şaka söleer. Ama

şakadan bak ne kâra urmuş. Allahım, Panaiyacım, şakadan bak ne kâr olmuş! Nesoy söyleyim da yanılmayım?! Nesoy İlişka bukaa düşünmüş, ani ölä yapmaa?! Bu iilii yapmaa! Bodaprosti! Panaiya, İsum, bodaprosti! Olsun bu dünnâda bizim, öbür dünnâda da olsun mamusunnan papasına! Bodaprosti, Göktä Bobam! Şükür sana, ani bu kismetini bana verdin!”

Bu sevinçli gündä Olga Georgievna yanında bulundular hem onu kutladılar Canabisinin yakınnarı hem kızlarinnan unukaları da.

Biz da, “Ana Sözü” redakşiyası olarak, kutlêeriz Olga Georgievna UZUNu bu gözâl yıldönümünän. Saalık hem uzun ömür sizä, Olga Georgievna!

Mila (Liudmila) KURUDİMOVA duudu 1989-cu yılın Orak ayın (iyül) 3-dä Gagauziyanın Çadır kasabasında (Moldova Respublikası). Kasabanın 1-ci lişeyini baaşarıp, 2008 yılda girdi üürenmää Rusiya Federatşiyasının Astrahan Devlet Universitetinâ. 2013-cü yılda bu universitetin angliycya-italiyanca çevirici fakultetini baaşardı. Büünkü gündä Moskvada lingvistika-çevirici bölümündä işleer.

Mila KURUDİMOVAyı gagauz okuyucuları tanıdalar 2015-ci yılın Orak ayında, açan “Ana Sözü” gazetasında tiparlandı onun “Bän gelcäm, salt kimsä orada beklesin!” adı altında peetleri.

Çevirici poet olarak, pay aldı “Gagauzların kayıp olan dilinin hem kultura adetlerinin Moldovada korunması” ki-yatlarının hazırlanmasında, çevirip gagauz dilindän angliycaya gagauz masallarını, türkülerini hem balladalarını.

2017-ci yun Orak ayında tipardan çıktı onun ilk peet toplumu “Sabur çöşmesi”. 2017 yılın Harman ayında katıldı “Avrasya yazarlar Birliin” buluşmasına, ani geçti İstanbul kasabasında. Milanın peetleri hem annatmaları çevirildi türk, azerbaycan, tatar hem rus dillerinâ.

Herbir cumertesi Nadi bulü ileştirärdi taazä ekmeclän.

Gün şıladı pençeredän aşırı, kayardı yastın kenarına da, atlayıp erä, aydın nadardı bütün içersini. Küçüklüümdän hatırlêirim, nicä bän taa döşektäykenä duyardım o hoş kokuyu – taazä ekme mürdäylän, canıma en tatlı ikram. Büünnän-büün bu koku – ana kokusu gibi hep aklımda. Ama nicä Nadi bulü sevärdi ekmaa – ölä insan taa görmedim yaşamamda. Öbür evlatboyların sevdası, öbür asirin annaması. Biz şindiki zamannarda, açan panayırlarda, merkezlerdä herşey var, bunu, bezbelli, derindän anlayamayacez.

Nadi bulü bizdän üç ev aşırı yaşardı. O ev, şindi yıkılı, aaretsiz, Çadırda kolay bulaceyniz: Bucak maalesindä, açan gidersiniz panayıra, stadionu geçip, köşedän sekizinci ev. Nadi bulünün aulcuu tatar üzümünän sarılıydı. Uşakkan razgeldiydi o kılçık gibi dallarda batmaa – eteklerimi heptän kopardıydım orada. Saklanıp, tatar üzümü iyärdim, bir dâ Nadi bulü çıkêr – bän kaçmaa, korktuydum, may aalardım. Kösteklendim, fistanımı kopardım. O sa aldı da topladı bana bir çanak

dolusu o tatlı emişlerdän. O zamandan hiç birkerä o tatar üzümünü koparmazdım, öbür çocukları da koolardım – eşil onnarı toplamasınnar. Açan emiş biraz pembeleşärdi, Nadi bulü, alıp bir kertikli tepsisi, emişleri toplardı da sora pay edärdi kaç-kaçan komuşu uşaklarına. Ekmeklän dâ dayma çıkardı – pes-

dum: “Bomboli var mı sizdä?” Mamu bana kıynaş baktı – sindim, sustum. Nadi bulü derin soludu da gülümsedi: “Ertesi cümertesi getirecäm sana kolikokoli!”. Da getirdi! Bu ilk kerä, açan beni diil uşak gibi aldatmaa savaştılar, ama adettillär dâ yaptılar. O afta gidip-gidip mamuya sorardım, nezaman cu-

Mila KURUDİMOVA Annatma

EKMEK

metleri, uşacı gibi sarılı bezä, enikunu çıkarardı da ileştirärdi. “Al papucuu”, – sölärdi. Vakitlarda biz, yarım sokak uşak, onun aulun yanında toplanardık. Doorudan, ondan biraz korkardık – onun evin içinä salt bir kerä girdim, kolvermäzdi. Ev durardı yalnız bir tarafta, aulun dibindä. Sadä açan Nadi bulü çıkardı, ev da dirilärdi, uyanardı.

Annamam taa yoktu, neçin bu ihtiyar insan cumertesindän-cumertesinädän, ay-aydan, yıl-yıldan ekmeclän konuklêer komuşuları. Bän bir gün küstüm, dayanamadım da sor-

mertesi olacek. Mamu oflardı, o sa sanardı, ani bän bunu hızlı unudacam. Da doorudan, unuttum – bir sabaa işiderim öbür içerdän bombolilär fişirdêr. Mamu gözün ucunnan baktı – yaptım kendimi sanki uyuyêirim. Utandım Nadi bulüyü karşılamaa. Tokat trıkladıynan, girdim büük başa, mamu orasını artık yıkadıydı. Kandilcik yanardı, onun yanında durardı taazä pesmet hem beş-altı bomboli. Ekmek taa sıcaktı, diyecän ona – yalpak, alacan elinâ – sansın soluyêr. Ölä o gözâl ışık çekärdi!

¹ uşakça: “bomboli”

Birkaç yıldan sora, mamu hastalandıydı, bän artık şkolaya gidärdim. Nadi bulü gelärdi üüretmää beni hamuru yuurmaa. Herzaman kırnak dartılıydı, biyaz saçları görünärdi çemberin altında. Ürektan sölemää, üzünü hiç tutmêirim aklımda, sadä onun ellerini, ani kuvetlän yuurardılar hamuru, sora yalpak onu suvazlardı, öpärdi da, dikip her taraftan – üşümesin, örtärdi ilktän biyaz bezlän, sora peşkirlän, suuk vaktlarda da kürklän. Brakardık hamuru sobanın yanında, sadä birkaç saada – iişimesin. Bän tepsilerä artık becerärdim erleşirmää hamuru, ama nicä mamu yada Nadi bulü yapardı – olmazdı. Enikunu alardı bir kıyım hamur da bir eldän öbür elä, top gibi onu oynadardı.

Sonu 6-cı sayfada

Sonu. Çeketmesi 5-ci sayfada

Sora birar-birär dizärdi tombarlak tepsiya – pesmet olsun, kalan hamuru da uzun tepsilerä. Yortularda yada açan havezi vardı, Nadi bulü donadardı o pesmetleri ya çiçeklän, ya peliklän – gözäl olardı. O bir skulptor gibi o hamuru beslärdi. Ama benim en sevgili, unutulmaz hatırım, açan Nadi bulü çıkarardı taazä sıcak ekmekleri fırından. Bana görünärdi, sansın o pesmetlär çiçek açmışlar. Çıtır-çıtır – gelärdi fırından, o da eni duumuş ekmaä sevinärdi.

Nadi bulü sessizdi, ikidä-birdä sadä bana nasaat verärdi, bän da akıllı üürenci gibi seslärdim. Bir kerä geldi ydi bizä erken, dışarda taa karannıktı, şafkı da sündürdü. Biz gittik dama un elemää. Damin kapusu her zaman kapalıydı, ama bu kerä kapu açıldı, kaar örtmüş eşikleri. Lüzgär uulardı. Bän durgundum, sindim. Nadi bulü aldı bir sopa da saklayıp beni bir ellän, girdi dama. Orada hiç kimsey yoktu, bezbelli unutmuşuk avşamdan kitlemää. Nadi bulü döndü bana, bän hep ölä korkak durardım eşiklerdä.

– Korktun mu, kızçaazım? – sordu o. – Bu dünnedä sadä cenktän hem aaçlıktan läüzüm korkmaa, aaçlıktan taa çirkin, zerä bilmeersin, nezaman ölecän dä hep imää isteer o karnın, hep mizleer.

Da annattı bana biraz kendi uşaklık düşünmeklerini:

“Bän altıncı uşaktım, bendän kaarä taa da beş duudular boy-boy, ama pek yufkaydılar da onnardan sadä ikisi bir yaşına kadar yaşadılar. Aaçlık çekettiynän, biz sekiz aazdik mamuda. Bakanın bir ayaa yoktu, birerdä işlemäzdi da hepsi işlär mamunun sırtındaydı. Bän edi yaşındaydım, martta sekiz olacëydı. Pek islää tutërim bunu aklımda, zerä benim sekizinci gün duumasına baka etişmedi. O susaktan bana oyuncak yapardı, da ölä kıvrak çıkardı, ani senselelär yalvarardılar onnarın da uşacıklarına susak-kukla yapsın.

O yaz bir kızgın fena ateş gibiydi, hepsini yaktı – insannarı da, hayvanarı da, kırları da. Ama aaçlık birdän çeketmedi, bizim halkımız işçi, saburlu, Allaha umutlanêr, ama boş gezmeer. O yılın bereketini – nesoy da duudu sa, insan topladı. Baka hep aalaşardı, ani yukardan izin gelmiş da almışlar insannardan, kapamışlar ekini hem papşoyu çürüsünär o “politika damlarda”. Sora hastalık geldi, bän dä yandım. İmäzdim, o zaman imää taa vardı, ama kuvet yoktu. Mamu bana kuru ekmecek falardı da yavaş-yavaş iyärdim. Bän taa hatırlêrim yaşım için, zerä daymadayma sölärdilər mamuya, ani sekizinä etişemeyecäm. Bendän saklamadılar da bilärdim, ani tezdä ölecäm. Bän yarıdım orta içersindä, bir köşedä, beni salt mamu dolaşardı, korkardılar, ani öbür dä uşaklar hastalanaceklar. Aaçlı bän taa öbür yıla annadım, ölä da aaz iyärdim. Bezbelli, onuştan ölmedim, nicä öbürölär, şışip aaçlıktan. Yufkaydım, bir kuru dal gibi kaldım.

Güz dä geçti, kış geldi, kara kış: karannık, bataklı, mezar kokusunnan karıştırlı. Gün kısaydı, bän sa hep ilk kaarı beklärdim. Biraz düzeldiydim da adım adım çıkardım eşiklerä, sora harmana

da kendim gidärdim. Bir gün esap aldım – pençerä aşırı biyaz kaarcuz uçêr. Hızlı giidim kızkardeşimin kürkünü da çıktım dışarı, bir şamata işidilirdi. Birkaç insan kızak kayardılar. Taazä kaar şıldardı güneştä. Bän sevindim, gülüm sedim kindi-kendimä. Umutlandım, ani biraz taa kaavilesecäm da gidecez bakaylan kaymaa. Ama açan bakındım – insannarın üzleri sarkıktı, üzgün, umutsuz. O kızaklar diil diri uşakları taşıyardalar, ama bir tepä ölü. Sokakta orada-burada ölüölär yatardı – bir kızak dayanamamış da batmış, osa kırılmış. İnsan sölenärdi, ani diil läüzüm bu ölüleri bölä brakmaa. Ama adamnar da aaçlıktan yufkaydılar da ölüleri sırtında taşımaa hiç kuvet yoktu. O kış bän sokaa başka çıkmadım da taa da pek hastalandım, ama artık yanmaazdım, sadä ayaklarım tutmazdılar. Dört ay yatalak yattım.

Da ölä, ekin çürüyärdi kitli damlarda, insan da çürüyärdi taa diri: karnı seni içindän iyärdi, kan suardı, salt

Mila KURUDİMOVA

Annatma

EKMEK

gözleri kalardı. Bunu ilktän kardeşimda esap aldım – o büyük, sansın bütülü gözleri hep imää aarardı. O artık delikannıydı, kaslar et istärdilər. Bän sadä uzun-uzun siiredärdim onu, lafetmäzdi benimnän. Beki buna da kuvedı yoktu. Sadä mamu bana laf katardı, ev kalabalıktı – iş çoktu. Mamu ikidä-birdä uurrardı benim erimä, imää verärdi – bän dadısını hem kokusunu ayırmazdım. Sora annadardılar bana, ani mamu una tozak tozu hem saman katardı, etişsin o ekin, ani taa biraz kaldıydı öbür yıllardan. Avşamnarda mamu yısıdardı biraz su, silärdi beni nem parçaylan, diiştirärdi.

Eni yıl belaylan karşıladı bizi – baka öldü, kahırdan mı, aaçlıktan mı, şindi da bilmeerim. Birinci kurtuldu – pek kısmetliymiş! Açan kırkısa da geçmedi, bir aftanın içindä iki kızkardeşim öldü. Ölä bir boran saurdardı, ani kimsey çıkmadı onnarı gömmää. Mamu da yufkaydı, gözleri kahırdan kararmıştılar, aalamazdı, zerä göz yaşları aalamaa da yoktu – heptän kurumuştı.

Aaçlım ilk yılında herkez susardı, läüzümdü yapmaa kendini, sanki hepsi islää da var naşı imää. Annamêrim, neredän mamu okadar büyük aylemizä mal alardı da imää yapardı: çorbamı, sulu manca mı, ama bişey sıcak vardı sofrada. Zamannarda bir-iki günä mamu kaybelärdi, bän bunu bilmäzdim – bir kerä büyük kardeşim söledi, açan su getirdi da bän itirdim o çölmää, ani su suktu, may buzdu. “Mamu bom-boş dönärsä İsmaildan, biz hepimiz sadä su içecez”, – döndü arkasını da çıktı içerdän. O da mamuya çok yardım edärdi, ama kış ortasında, açan birerdä bişey yoktu, umut da azalardı. Kardeşimin Fedi adıydı. O bir vakıt masloboykada işlärdi, ama orasını da kapadılar. Sora işittim, ani mamu biraz-biraz bizim, dört kızların,

çiizlerini satarmış, angı panayırılara yayan gidärmiş, ya avtobuslan, iki kerä İsmaila etişmiş. Mamu gözäl örärdi da hepsi ilincecik yapaa tanteli çemberleri, koftaları, ani bizä hazırlamış, satmış yada diiştirmiş ya sütä, ya yımurtalara. Benim en sevgili çemberim vardı: biyaz, kenarında korafli çiçeklär dikili. Mamu bana onu bir kerä gösterdi da vakıtlarda saklı o çiiz sandıktan çıkarardım benim gelecek gelinnik çemberimi da dokunardım ona: ilin, yalpak, sıcak da tutêr. Mamu kendi bana bu satmış çember için annattı, geldi benim erimä da çeketti aalamaa. Da hep sölärdi, ani diil çember için aalêr, ama ani verdilər onun erinä salt altı yımırta – o sa on istärdi. Nekadar kuvet verdi, gecä-gündüz, mari, örärdi dört kızçaazın çiizi olsun. Da hepsini verdi, bişey kalmadı, sandıklar boş, damnar boş. Bir kuş da kalmadı – hepilerini taa güzün birar-birär kestilər da bütün afa kemiceklerini dä iyärdik. Benim aklıcım azdı annamaa mamuyu, ani o diil

o çiiz için aalardı – bizä canı acıyardı. Ani boşuna o çiizleri hazırlardı, açan yok kuvet, saalık yok – başka bişey diil läüzüm, ne korafli çemberlär, ne büyük evlär.

Çok yıl geçecek da bän o çemberi tanıyacım, mamunun işini bän bindän dä ayıracam. Bir kerä, artık evliydim, İsmail kasabanın panayırına razgeldim da uzun sıralarda gez-gezinärdim. Bir dä gözüm kaptı bir gözäl tanteli çemberi. Aklıma gelmedi da, ani o eski – ölä biyaz görünärdi. Açan aldım elimä, sansın o uşak anılarıma daldım – mamu kızların adının ilk bukvaıy alaca dikärdi, hem da kenarlarda çiçekleri tanıdım. Ellerim titirärdi, enikunu geeri koydum o çemberi”.

“Eh, – şaştım bän, – Neçin almadınız o çemberi?”

“Ne iş için o bana? Artık çiiz diil läüzümdü, kısmet bana getirmeyeceydi. O kara yılları bän taa canımın dibinä sakladım. Sana beki geler, ani bän şindi olduunu annêrim. Ama yok, kızçaazım, şindi da annamêrim, neçin insan bukadar acı çekti. Nekadar çirkin işlär oldu, male-e-e, ölmüş uşacıklarını da iyärdilər, taa suumadan onnarı fırında pişirärdilər da kalan uşakları yaşasın o etlän doyurardılar. Kabaatlı, kabaatsız – herkez artık mezarda; onnarın da annaması yoktu, ne yapmaa da neryä bu çıkacak. Bilmeerim. Bän kendi-kendimä bölä sölärdim: ölä vakıda düştük, bukadar kısmetimiz vardı. Şindi kimseyin kabaatı yok, kimin vardı – hepsi gitti. Ecel hepsini aldı.

Aaçlık için heptän yok nicä unutmama: ilk hem en paalı – ekmecek. Bir da trofa düşmesin erä, mamu çok yıldan sora da saklardı bir-iki ekmecek mazaada. Bir kerä buldum orada buncak küflü pesmet. Aman, nekadar şamata oldu, baardı da bana, aaladı da. Biz uşaklarlan hep yalvarardık, savaşardık inandırmaa onu, ani ekmecek eter,

ani var ne imää. Ölä laf “aaçlık” onun arısında demäzdik, zerä davleniyası kalkardı. Alardım onu panayıra da gezinärdik: kaç kerä gidärdik, okadar da mayıl olardı, ani mal var da hep azalmêr. O kara zaman için sadä pomanalar hatırladardı. Bän büyük kardeşimi islää tutërim aklımda, öbürlerini şaşırërim adlarını da. Bezbelli, onuştan ona pek canım acardı, şindi da acêr. Açan bän hastaydım, gelärdi yanıma, ya su vermää, ya sobayı kapamaa. Diiştirmää beni utanardı, bän da sakınardım ona sormaa. Da açan kalkmaa heptän kuvedim yoktu, pişimi orada da yapardım. Bakardım tavana da dua edärdim, sadä mamu yaşasın, sadä gelsin – o beni besleyecek, diişterecek. Ko Allaa hepsini alsın, ama mamu kalsın! Ay, nicä dä o dilim kurumamış! Neya dua ettim, ölä da oldu: aylemizdän sadä biz mamuyulan kaldık.

Aaçlım ilkyazı geldiynän, mamu Fediyän kazdılar aulu, pakladılar da arpacık hem papşoy ektilär – bir auç sakladıldılar, iki sıra olmuştu. Artık çimen peydalandıydı, kaarlar tez eridi. Mamu siirek bana gelärdi – aulda iş vardı, sansın bişey olmadı gibi lafedärdi benimnän, gülümsärdi dä ikidä-birdä. Nekadar kuvet verärdi o gülüşlär! Bir yalpak laf, bir hatırlı cevap nekadar ilaçlêr canımızı! O çimen hem ilk çiçeklär bizi kurtardılar, aaçların filizlerini dä iyärdik, ama mamu baardı diimeyin, ko bereket duusun. Da duudu – almalar hem kirezlär, armutlar hem eriklär.

Genç kan aldı yukarı da bän enikunu ayaa kalktı. Benim sekizinci duuma günümä mamuya aulda yardım edärdim. Susakları konakladım, dizdim – onnarlan taa benim uşaklarım oynadılar. Meyva çoktu bizim başçada, düşünärdik, ani kurtulduk. Ama bu da kısmet getirmede aylemizä. Kardeşim, bir yıl bendän büyük, çok iyän eşil eriktän iki günün içindä öldü. Mamu ona bir doktor neredänsa buldu ydu, ama uşacık artık suuduydu. O doktor sert nasaat verdi paylaşmaa da biraz-biraz imää vermää uşaklara. O da doktor aaçlıktan öldü, zavalı, birkaç aydan sora.

Ama açan ekmecek yoktu birerdä! Aaçlım ikinci güzü yaklaşardı da herkez ekin hem ekmecek için lafedärdi. İnsannarın gözlerindä sadä bu korkunçtu, aaçlım kuru kara eli buvazlarda. Fedi dayanamadı da gitti iş-ekmecek kazanmaa da geeri dönmedi. Mamu sölärdi, ani Fedi öldü – o bunu duydu. Bän hep Fedinin canı için pesmet çocucaklara vererim. Mamunun da, benim da o dünnedä olsun ekmeçimiz... Pıy, may kaçırıldı vakıdı – artık läüzüm ekmeçleri fırından çıkarmaa”, – çarptı ellerini Nadi bulü da kesti annatmayı.

Bän sakınardım sormaa ona ilerletsin lafımı; annadım, ani onbir uşaklardan sadä o hem mamu diri kalmış. Aaçlık buncak can kuruttu, zeetledi. Sora üürendim, ani aaçlıktan 1946-1947 yıllarda Gaguziyada binnärlän insan öldü.

Nadi bulü çoktan raametli oldu. Pek pişman olërim, ani yalvarmadım ona annatsın taa uşaklık anılarından. Da hep isteirim sormaa: Nadi bulü, öbür dünneyä etişti mi o pesmetlär?

Komrat çiftçilər kalkıntısının 115-ci yıldönümü

2021-ci yılın Bük ayın 19-da (eskiyü Bük ayın (yanvar) 6-da) tamamlandı 115 yıl, nicä Komratta, ozamankı far kuvedinü karşı çiftçilerin kalkıntısı başladı. Ozaman, 1906-cı yılda, kalkıntıcılar kasabada kuvedi kendi ellerinü aldılar, Çiftçilər komiteti kurdular. O Çiftçilər komiteti dört gündän sora, Bük ayın 23-dü (eskiyü Bük ayın 10-da) Komrat bölgesinin respublikasının kurulması için Karar kablettilär, borçluk kıyatlarını yaktılar, vergileri kaldırdılar. Çiftçilər komiteti

08.01.1906. “Benim izinimä görä Komrat küüyündä arest altına student Andrey GALAŞAN alındı... GALAŞANın kapanmasından sora yanvarın 6-da Komrat küüyündä bir alay insan erindeki pristavı MOVİLOYU hem polişiya urädniini ÇIKONCIYı arest altına aldılar”.

(Basarabiya guberniyasının jandarma upravljeniyasının başkanına Bender uezdın ispravniinin belgesindän)

09.01.1906. “Bender uezdın Komrat küüyündä eski studentın GALAŞANın revölüşiya propagandası üzä çıktı. Yanvarın 6-da onun arest altına alması ortalı karıştırdı... Benim izinimä görä viçe-gubernator bir eskadron daragunnan, yanında prokuror, jandarma ofiteri, polişiyaclar yanvarın 7-dä orayı yollandı. Bükün orayı ikinci eskadronu yolladım, zerä çok kişileri arest altına almaa läzım olacak. Viçe-gubernatora bütün işleri köklän koparsın deyni izin verdim”.

(Basarabiya gubernatorun içişleri Bakanına asker yollaması için telegraf belgesindän)

10.01.1906. “Komrattan gelän bilgilerä görä, orada olan ortalık karışmasının maanasında taa derin işlər var, diil nicä ilktän görünärdi... Nicä bizä açıklêrlar, bu karışmanın karakteri diil çiftçilik... Bunun sebebi taa derin. Erindeki kuvet arest altında, baamsızlık bildirildi...”

(“Bessarabskaya jizny” gazetası Komrat çiftçilər kalkıntısı için)

11.01.1906. “On bin kişilik Komrat kalkıntıcıların elinä kaldı. Avtonomiya bildirildi, kuvedi aktardılar hem arest altına aldılar. Orayı gidän viçe-gubernator ikinci eskadronun yardımını isteer”.

(11.01.1906-dan “Russkoe slovo” gazetası Komrat çiftçilər kalkıntısı için)

10.01.1906. “Viçe-gubernatorun hem sud kuvetlerin birdän hem hızlı yapılan razvedkaylan altı agitator-inteligenstin hem seksänä yakın kişinin kabaatı ortaya çıktı... çiftçirevolüşiya propagandasını yapan organizatıyası belli oldu; duşmanca bakan komratlılar için hem silählan karşı koymaları hazır olan kişilər için durmamayca bilgilär alındı; bükünkü küü toplantısında viçe-gubernatorun tarafından ortaya koyulan teklif, ani çekettirenneri hem silähları vermää cuvapsız kaldı; birleşik kararlar yanarın sabaa durumu yok edecez. Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

(Basarabiya jandarma upravljeniyasının başkanına telegraf belgesindän)

yasının başkanı yardımcısının telegraf belgesindän)

“Bütün küüdä hızlı bir baskıyla yoklama yapêrlar hem revölüşiya aktivini arest altına alêrlar, ertesi günü sa küü topluşu var. Bütün Komrat hem komşu küülülär dizçä kaar içinde viçe-gubernator KNOLYin nasaatını sesleerlär. Topluşu atlılar eskadronu alkaya aldı. Kınalardan çıkarılmış kılıçlar güneştä yalabêrlar. Kaar içinde dişçä duran halk susêr. Uslu, titreyän, ama çetin da. “Silähları verin”, – öter KNOLY. Halk susêr. Bütün korkutmalara halk sade korkuducu susmaklan cuvap verärdi...”

(Komrat kalkıntısında pay alan P.NIKOLAEVın annatmaklarından)

11.01.1906. “Arestları saaselem başardık. İnteligenstleri konvoy altında bükün Benderä yolladık. Yaarına ikinci arestant partiyasını yollayacez. Yoklamaklan 40 tüfek hem revolver aldık. Halkın yoklamasını ilerlederiz... Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

12.01.1906. “Arestantların ikinci partiyasını saaselem yolladık. Taa çoyu silähları kendiliindän verer. Komşu küülürü da gezeriz, ama annaşmamazlık görünmeer. Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

12.01.1906. “Küülürü gezmäk hem silähların toplaması başardı. Ortalı uslandırdık... Rotmistr SKALYKOVSKIY”.

(Rotmistr SKALYKOVSKIYın Basarabiya jandarma upravljeniyasının başkanına telegraf belgelerindän)

14.01.1906. “Yanvarın 6-da Bender uezdın Komrat küüyündä, harkovlu studentın GALAŞANın arest altına alınmasından kızışıp, binnän insan pristavı MOVİLOYU hem polişiya urädniini ÇIKONCIYı, düüyüp, arest altına aldılar. Viçe-gubernator KNOLYin erindä administrativ araştırmasınan hem benim birdän hem hızlı razvedkamnan bir Çiftçilik birlii programasına saabi olan çiftçirevolüşiyaçı inteligenstiyaya grupası ortaya çıktı: 3 üredici – KOLOMIYŞEV, FİLÄRSKIY, BOLFOSOV; bir student GEORGİEV hem eski realistlär Mihail hem Födör BOLFOSOVlar. Silählı kalkıntıda kabaatlı olan 54 kişi bulundu. Hepsı arest altına alındı... Bükün küü topluşunda 860 kişi dizçä durup pişman olduklarını açıkladılar, onları yanlış yola sapdannarı gösterip – üredicileri hem studentları – hem geçirdilər viçe-gubernatoru bire-bir “ura” baarak.

boyarlardan toprakların almasını hem çiftçilər arasında dooru payedilmesi için karar almış. Bundan kaare Komrat bölgesindän zapaslarda bulunların askerü mobilizatıyasını durgutmuşlar.

Läzım urgulamaa, ani gagauzların kendi devletli için düüşmesindä Komrat çiftçilər kalkıntısının bükün istoriyalı maanası var.

Ama dönelim da bakalım ne annadêrlar o olaylar için arhiv dokumentleri.

Ortalı uslandırdık. Rotmistr SKALYKOVSKIY”

(Basarabiya jandarma upravljeniyasının başkanı yardımcısının S-Peterburg polişiya departamentına raportu)

16.01.1906. “Rotmistr SKALYKOVSKIYın usluluk için Komrattan verilän haberlerinä emin diiliz. Silählı karşı koymak sebebiynän ilgili olarak askerın çaarılması kalkıntı öndercilerinin tepelenmesi için kullanılsın läzım. Çalışın, ani suda düşän kişilər serbest brakılmasınar, herliim sud arestları kabul etmärsä, o kişileri korumak sebebinän genä arest altında tutun”.

(Basarabiya guberniyasının jandarma upravljeniyasının başkanı adına S-Peterburgtan gelän saklı telegramadan)

18.01.1906. “Komratta olan ortalık karışmaları revölüşiya temelindä oldular... Soruştarmalardan belli oldu, ani Andrey GALAŞAN, komratlı olarak hem erindeki dilleri bilän kişi, 17 oktâbridä tiparlanan manifestın anamasında hem annatmasında bükün avtoritet oldu... onun tarafından toplanan mitinglerdä GALAŞAN açıklêr, ani bütün kuvet, hem pravitelstvo da, kendi avtoritetini kaybettilär, onunnan düüşmää kolay...”

Yanvarın 10-da viçe-gubernator küü topluşunu topladı, orada açıkladı, ani yanvarın 6-da küülülürün yaptıkları cezalı iştir, hem teklif etti onnar öndercileri hem silähları versinnär, hem da yazı yazsınar, ani onnar kendi küülülürün yaptıkları için pişman olêrlar. Topluş, saygı göstereräk, viçe-gubernatorun istediklerinä susmaklan cuvap etti.

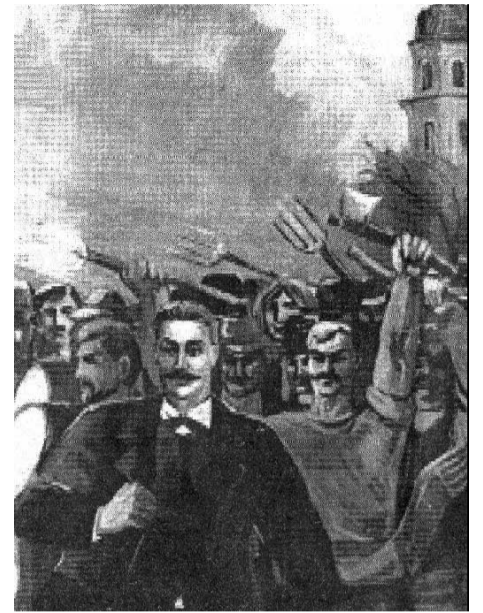
Yanvarın 11-dä 100 kişi erindeki başkannaa çaarıldı, onnarın 58-zi arest altına alındı, sora, ilktän Bender, sora da Kişinev kapanma yollandı. Hep o günü çin sabaalendän, dragunların yardımınan, küü evlerindä yoklama yapıldı hem 200 tüfek hem revolver alındı.

Yanvarın 12-dä viçe-gubernator Kirsovo küüyünä gitti, orada erindeki agitatoru ŞURİKı arest altına aldı. Yanvarın 13-dä da Dizgincä küüyündä agitatorları SIRBUyu hem GENİŞİ arest altına aldı... Gubernator işlerinä geçici bakan HARUZİN”.

(Gubernator işlerinä geçici bakan HARUZİNın içişleri Bakanına raporttan)

17.01.1906. “Bizim uezdımızda genä agrar karışıklı. Etiştirmedı taa suumaa Komrattaki çiftçilər kalkıntısı, nicä Gura Bikuluy hem Speya küülürindä karışıklık başladı...”

(“Odesskie novosti” gazetası)

17.02.1906. “Küülürdä olan toplantılarda GEORGİEV kendisini herkerä kuvedä karşı tutêr, bunda halk onun taraftarı olmaa başladı... Kendi yapmalarınan GEORGİEV, kuvedä karşı ölä da duşmannık gösterän cümneyä zararlı duygular eleştirer...”

(“Komratlı G.K. GEORGİEVın insannara “zararcı duygular eleştirmesi için” Bender uezdın 3-cü stanın pristavı M. MAYDANÜKun yaptı protokoldan)

17.02.1906. “Bän, Bender uezdın 3-cü stanın pristav işlerinä geçici bakan M. MAYDANÜK, Kişinev kapanında bulunan Andrey GALAŞANın taraftarlarına, komratlılar Georgiy Konstantinov GEORGİEVa hem İvan Kirillova PORK-GRASa, karşı yapılan araştırmalardan sora, annadım, ani onnar küülülürü kuvedä karşı kaldırdılar, ortalı karıştırdılar... hem da etiştirdilər komratlıların yarısından zeedesini kendi tarafını çekmää, bu üzärä da, GEORGİEVın hem PORK-GRASın önderciliinän ikincilää kalkıntı başlamasın deyni, karar aldım: bu iki kişiyi arest altına almaa...”

(Komratlılar G. K. GEORGİEVın hem İ. K. PORK-GRASın arest altına alması için Karardan)

Materialları hazırlayan
M. FİLİMONOVA,
MSSR Merkez Devlet Arhivın
bölüm başkanı.

(“Leninskoe slovo” gazetası,
1981-ci yıl, No.2).

Gagauz dilinä çevirdi
Todur ZANET

Not. 1906-cı yılın Çiçek ayın (aprel) 20-dä Kişinev sudun kararınan Komrat kalkıntısında pay alannarın hepsi, zalog karışılannan, serbest brakıldılar. İki gündän sora da, 1906-cı yılın Çiçek ayın (aprel) 22-dä sud karar aldı, ani Andrey GALAŞANı da, saalı yufkalandı sebebinä, serbest brakmaa.

2021-ci yılın “Türkiye Bursları” için danışma

Türkiye Yurtdışı Türklər hem Soy Topluluklar (YTB) Başkan-nı açıkladı, ani başlayıp 2021-ci yılın Bük ayın (yanvar) 10-dan Türkiyede ürenmää isteyennär için 2021-ci yılın “Türkiye Bursları” danışması başladı.

Bursa danışması yapmaa isteyennär, www.turkiyeburslari.gov.tr saytıdan anketaları hem lääzimni dokumentları doldurup, onları elektronika danışması biçimində www.turkiyeburslari.gov.tr yollasınar hem konkursların sonuçlarını beklesinnär.

İsteeriz biläsiniz, ani bu bursları kazanannar Türkiyede parasız üreneceklär! Onuştan alatlayın hem parasız ürenmeyä buyuyurun!

“Türkvizyon – 2020” yarışmasında Ukrayna gagauz türkücüykası birinci

Kırım ayın (dekabri) 20-dä İstanbulda onlain geçän “Türkvizyon – 2020” türkü yarışmasında Ukrayna gagauz türkücüykası Natalya PO-PAZOGLU birinci eri aldı.

Ukraynanın gagauz türkücüykası Natalya POPAZOGLU “Türkvizyon – 2020” yarışmasında kendi avtorluk türküsünü “Tikenni yol” çaldı da, jürinin kararınan en çok bal (226) toplayıp, “Türkvizyon – 2020” türkü yarışmasında birincisi oldu.

Gagauziyadan gagauz türkücüykası Yuliyä ARNAUT türküylän “Kemençä” (laflar – Todur ZANET, muzika – İliya FİLEV) irmi altı katılardan 7-ci oldu.

EkmeK – dünnää temeli!

Gagauziyanın 26-cı yıldönümünä karşı Çeşmä küüyün Vasiliy DERKAÇın adına istoriya hem tarafı aaraştırma muzeyindä oldu paalı bir sıra –“EkmeK – dünnää temeli!”, angısını, dördüncü klasın ürencilerinnän bilä, hazırladı küü lişeyin başlangıç klaslarında ürediciykası Ekaterina Petrovna BERBER.

Halizdän bu sıra lääzimdi olsun küü lişeyinin muzeyindä, zerä o yapıları Gagauziya şkola muzeylerin temelindä kurulan Regional gösteri-konkursu çerçevesindä, ama taman bu vakıtta lişeyin muzeyindä bölä bir iş için kolaylık yoktu. Bu hiç kösteklämedi ne ürediciykayı kendisini, ne ürencileri, ne da küü muzeyin zaametçilerini.

Sırada pay alan lişeyin 4 “b” klasın ürencileri “EkmeK – dünnää temeli!” hem “Dünneyi ekmeK tutêr” konularında gagauz yazıcıların yaratmalarında

ekmään paalılıını da annattılar, “Adetlär hem ekmeK”, “Altın teneciklär” temalarda bilgilerini gösterdiler. Ayırıcā andılar 1946-1947 yıllarda gagauz halkın açlık kurbannarını da.

Eridir urgulamaa, ani bütün açık

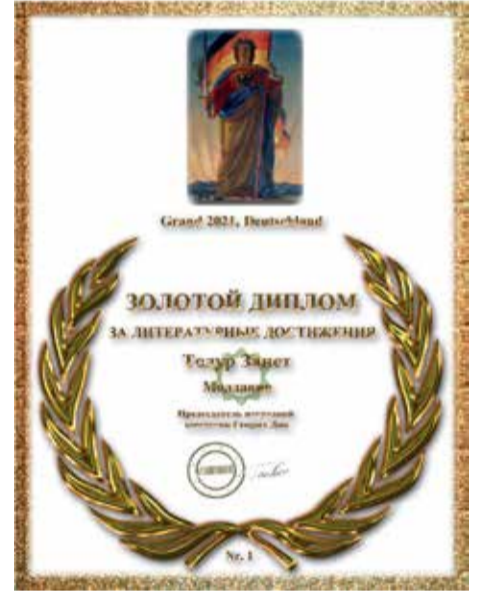
urokta ürencilär aktivdılar hem gagauz dilimizdä pek gözäl lafettilär.

Ne mutlu Ekaterina Petrovna BERBERin canına, ani Gagauziyaya hem gagauz halkımıza bölä patriotları terbieler.

Patretlär: Lidiya BOEVA

Todur ZANETä Germaniyadan “Altın diplom” verildi

Kırım ayın (dekabrş) 28-dä Germaniyanın geldi haber, ani “Farben der Kunts” literatūra hem incäzanaat Cümnesi 2020-ci yıl için literatūra hem incäzanaat uurunda ödüllerini vermiş.

Sevinmeliklän bildireriz, ani ödüllennän yazıcıların arasında ödülün “Altın diplom”unu kabletti gagauz yazıcısı, poet, dramaturg, gazetamızın baş redaktoru Akademik Todur ZANET.

“Farben der Kunts” ödül komisiyasının başı yazıcı, poet, dramaturg. Akademik Heinrich DICK, ödülü vererek, kutlama mesajında yazdı: “Saygılı Todur ZANET, “Farben der Kunts” literatūra hem incäzanaat Cümnesinin ödüllär komisiyasının kararınan, literatürada üüsek başarılarımız için, Canabinizä “Germania golde-ner Grand” №1 Diplomasını vereriz. Kutlêeriz sizi hem ilerdä yaratmalrı-za taa çok başarılar dileriz”.

“Farben der Kunts” ödülünü kabledenlerin arasında var gagauz halkının dost yazıcıları Aydarbek SARMAN-BETOV (Kırgızistan) hem Yakup ÖMEROĞLU (Türkiye) da.

Güreşçilerimiz Bayraamızı üüsek tutêrlar

Kırım ayın (dekabri) 12-18 günneri arası Serbiyanın baş kasabasında Belgradta oldu serbest güreştä Dünnää Kuboo, angısında, Moldova Respublikasının komandasınan bilä, pay aldılar Gagauziyadan güreşçilär: Nikolay GRAHMEZ, Evgeniy NEDÄLKO, Georgiy RUBAEV hem Pötr YANULOV.

92 kg kategoriyasında Dünnää Kuboon gümüş medalisini kazandı Georgiy RUBAEV, finalda taradıp Rusiyadan güreşçiya Alihan CABRAİLOVA.

86 kg kategoriyasında Dünnää Kuboon bronza medalisini kazandı Pötr YANULOV, 3-cü er için güreştä enseyip İndiyadan güreşçi Di-paka PENİYAYı.

74 kg kategoriyasında güreşän Evgeniy NEDÄLKO, taa ilk güreştä tarattı Romıniyadan güreşçiya.

65 kg kategoriyasında 4-cü eri aldı Nikolay GRAHMEZ. Gagauziyadan güreşçilerini Dünnää Kuboona hazırladılar trenerlar Nikolay DUDOGLU, Dimitriy KONS-TANTİNOV hem İliya UZUN.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 49

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com